

Kiszl Péter

Külső források bevonása az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárában

A tanulmány célja annak megvilágítása, hogy a jelenlegi gazdasági keretek között milyen útvai lehetnek a felsőoktatási könyvtárak gyakran igen feszes költségvetését kiegészítő források megszerzésének, példaként röviden kifejtve az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány (EKA) 2012-től 2014 nyaráig¹ terjedő tevékenységét.²

Sajátos háttér

Az Egyetemi Könyvtár (EK) az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) elválaszthatatlan egysége. A 16. század második felétől – több mint 450 éve – szisztematikusan gyarapított és folyamatosan működő könyvtár másfél milliós állományával a *nemzeti kulturális örökség* része, de nemzetközileg is ismert és elismert. A számos világritkaságot (közülük 185 kódexeket – ebből 14 korvinát –, illetve 1.200 ősnymotatványt, 11.000 antikvát, 16.500 barokk kötetet és 75.000 18. századi könyvet) őrző gyűjtemény *nemzetgazdasági szempontból* is kiemelt jelentőségű, fokozottan védendő. Az ország első nyilvános könyvtárpalotája ugyanígy az egyetem büszkesége, az eredetileg is könyvtár céljára emelt műemléképület nemzetközi viszonylatban is kuriózumnak számít.

Az 1561-ben alapított Egyetemi Könyvtár pótolhatatlan *szolgáltató központja* az egyetemnek, nélkülözhetetlen és hasznos partnere mind a nyolc karnak, az intézmény összes polgárának, oktatójának, kutatójának, hallgatójának, az Egyetemi Könyvtári Szolgálatnak (EKSZ), valamint *nyilvános könyvtári* státuszából fakadóan a legszélesebb körű könyvtárhasználói körnek.

Az ELTE évtizedes, esetenként évszázados hagyományokból következően *széttagolt* (a rendszer egyes elemeit tekintve forráshiányos, de összességében nézve azonban jelen-

1 A kézirat lezárva 2014. szeptember 30-án.

2 A „Még, még, még, ennyi nem elég. Külső források bevonása az Egyetemi Könyvtárban” című nyitóelőadás kitért az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárának, valamint a Bölcsészettudományi Kar Könyvtár- és Információtudományi Intézetének (BTK KITI) szakmai együttműködésére is, melynek koncepcionális összefoglalását, illetve az egyes részterületeinek bemutatását ld. a Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 2014. évi nyári tematikus számában:

– Kiszl Péter, Könyvtártudomány elméletben és gyakorlatban – intézményi együttműködés az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 61(2014), 7-8. sz, 251-266.

– Boda Gáborné Köntös Nelli, Önértékelés gombnyomásra: a CAF online rendszer könyvtári adaptálásának lehetőségei. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 61(2014), 7-8. sz, 267-274.

– Fodor János, A megosztó hivatás. Könyvtári jelenlét a Facebook közösségi oldalon 2013/2014-ben = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 61(2014), 7-8. sz, 275-294.

tős potenciált felmutató) *könyvtári hálózatot* tart fenn. Az ezt tárgyaló XXXIV/2009. (III. 23.) Szen. számú határozat az „Egyetemi Könyvtár hálózati reform koncepciójának elfogadásához” című előterjesztésének megállapításai – szinte kivétel nélkül – még ma is aktuálisak.³

A fent hivatkozott dokumentum alapján – a *szervezeti struktúra bonyolultságát* tükrözően, rendkívül hosszas egyeztetések után – 2012 tavaszára készült el és terjesztették elfogadásra a Szenátus elé az ELTE könyvtári rendszerét jelentő *Egyetemi Könyvtári Szolgálat Szervezeti és Működési Szabályzatát* (SZMSZ),⁴ mely kimondja, hogy az EKSZ tagkönyvtárai feladataikat együttesen, egymással együttműködve látják el [1. § (3)]. Az EKSZ szakmai irányítása a *Könyvtári Tanács* (KT) és az EK feladata [4. § (4) j)]. Az ELTE SZMSZ⁵ rögzíti, hogy a KT az EKSZ operatív testülete, mely a könyvtári rendszer egészét érintő ügyekben javaslattevő, véleményező és ellenőrző jogokkal rendelkezik, elnöke az EK főigazgatója, tagjai a kari könyvtárak vezetői, illetve képviselői, valamint az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat delegáltja (114/C. §). A KT felügyeletét ellátó testület az *Egyetemi Könyvtári Bizottság* (EKB), melynek elnöke a tudományos rektorhelyettes, tagjai a gazdasági főigazgató vagy helyettese, a Gazdasági és Műszaki Főigazgatóság (GMF) Informatikai Igazgatóság (IIG) vezetője, a kari könyvtárügyért felelős dékánhelyettesek, az EK főigazgatója és az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat (EHÖK) által delegált hallgató (114/B. §). A KT és az EKB adminisztratív működési feltételeit az EK biztosítja.

Látható, hogy az ELTE könyvtári hálózata – működési mechanizmusát tekintve – *egyedi* és nem összehasonlítható, merőben eltér más, akár hazai, akár külföldi felsőoktatási intézményekétől. Az EK, a kari és a kari szervezetbe nem tartozó tagkönyvtárak (ld. az EKSZ SZMSZ 1. számú függelékét⁶) egymásra utaltságból fakadó – decentralizáltsága miatti belső konfliktusoktól és érdekkülönbségektől sem mentes – *kényszerű szövetségének* fogható fel. Ebből világosan következik, hogy az EK-val kapcsolatos elképzeléseket nem lehet az EKSZ egészétől függetlenül kezelni.

---

3 http://www.elte.hu/file/szen090323_1m.pdf [2014.09.30.]

4 http://www.elte.hu/file/ELTE_SZMSZ_8mell.pdf [2014.09.30.]

5 http://www.elte.hu/file/ELTE_SZMSZ_1.pdf [2014.09.30.]

6 http://www.elte.hu/file/ELTE_SZMSZ_8mell_fugg.zip [2014.09.30.]

Szögi László történész és levéltáros⁷ 2013. június 30-án történt nyugdíjba vonulásával, 18 éves könyvtári főigazgatói (és emellett levéltár igazgatói) ciklusának lezárultával⁸ *jelentős változások* elé néz a napjainkban Kálóczi Katalin megbízott főigazgató által vezetett intézmény.⁹

Ennek előszeleként – Mezey Barna, az ELTE rektora 5108/1/2013. számú felkérő levelének értelmében – 2013 márciusában felállították az *Egyetemi Könyvtár helyzetével kapcsolatos stratégiai bizottságot*, mely egyetemvezetésnek készített javaslata alapján az *ELTE karai számára nyújtott szolgáltatások és a muzeális gyűjteményi funkciók fejlesztése* kívánatos, akár a klasszikus könyvtári működés háttérbe szorítása árán is.

A könyvtári gazdálkodás főbb mutatói

A stratégiai bizottság létrehozásának egyik nyomós oka, hogy az elmúlt évekre, de különösen a 2013-ra bekövetkezett súlyos elvonások okán – a 2009. esztendő t bázisként figyelembe véve – megközelítően *40%-kal csökkent az Egyetemi Könyvtár költségvetése*, s ezzel párhuzamosan megindult az intézmény szerepének újragondolása, mely ma is tart.¹⁰

„A könyvtár *bevétele 2009 óta folyamatosan csökken*, 2009-ben még 281.692.000 Ft volt, a 2013. évi terv 180.610.000 Ft, amely azonban a 2013. június 30-i állapot alapján prognosztizált 6.480.000 Ft-os hiánnyal számolva 173.400.000 Ft-os mozgásteret enged. Ebből az 2013. évi bér- és kapcsolódó járulékok 167.650.000 Ft-ot tesznek ki, a fennmaradó 5.750.000 Ft állna rendelkezésre dologi és felhalmozási kiadásokra, azonban a könyvtár 14.358.000 Ft-os saját bevétele – az eddigi teljesülések fényében – minden bizonnyal túlméretezett, így még az év végi hiány sem kizárt, úgy, hogy – nehezen elképzelhető módon – 2013. december 31-ig már egy forintot sem költ a könyvtár do-

7 Szögi László (történész). = Wikipédia. http://hu.wikipedia.org/wiki/Sz%C3%B6gi_L%C3%A1szl%C3%B3_%28t%C3%B6rt%C3%A9n%C3%A9sz%29 [2014.09.30.]

8 Dr. Szögi László főigazgató búcsúztatása. = Egyetemi Könyvtári Szolgálat honlapja. <http://konyvtar.elte.hu/hu/node/2817> [2014.09.30.]

9 Kálóczi Katalin továbbra is megbízott az ELTE EK élén. = KIT Hírlevél. 2014. január 24. http://www.kithirlevel.hu/index.php?kh=kaloczi_katalin_tovabbra_is_megbizott_az_elte_ek_elen [2014.09.30.]

10 „Az előterjesztés során Mezey Barna rektor jelezte, hogy a rektorhelyettesi feladatmegosztás visszatér a korábbi hagyományokhoz azzal, hogy a kommunikációs és közkapcsolati feladatokat más formában Fábri György rektorhelyettes úr viszi tovább azzal, hogy feladatai kiegészülnek az Nftv. módosítása alapján kialakítandó tudásközpont létrehozásának előkészítésével.” – részlet a 2014. július 21-én tartott szenátusi ülés jegyzőkönyvéből <http://www.elte.hu/file/szen140721.pdf> [2014.09.30.], továbbá 14/2014. (VIII. 1.) számú rektori utasítás az Egyetemi Kommunikációs- és Tudásközpont kialakításáért és az egyetemi kommunikáció fejlesztéséért felelős főigazgató hatásköréről és feladatairól http://www.elte.hu/file/ru_2014_14.pdf [2014.09.30.]

logi kiadásra. (...) Naivítás lenne azonban azzal számolni, hogy a deklarált egyetemi könyvtári források a közeljövőben drasztikusan bővülni fognak, így maximum a mostani költségvetési kondíciók *szinten tartását*, kellően megalapozott *célfeladatok* központi *finanszírozását*, a *pályázati források* hatékonyabb bevonását és a *saját bevétel* fokozását lehet elérendő teljesítésként kitűzni. A költségek csökkentésére nem kínálkozik alternatíva, amennyiben az Egyetem továbbra is központi könyvtáraként, az EKSZ szolgáltatójaként kívánja fenntartani az intézményt, elvárva a nyilvános könyvtári feladatok teljesítését, a dokumentumállomány – közülük is kiemelve a muzeális értékek – szakszerű őrzését, feltárását és szolgáltatást, a műemléki könyvtárpalota üzemeltetését, állagmegóvását, kulturális és közösségi csomópontként való működtetését, valamint egyéb kapcsolódó (ad-hoc jellegű és projekt-) feladatok ellátását.” – írtuk le 2013 nyarán.¹¹ Ma már tudjuk, hogy az évközi újratervezés során – igazodva a valós helyzethez – a saját bevétel előirányzatát csökkentették, illetve az *átstrukturálódási támogatás* és a rendkívül *fegyelmezett gazdálkodás* eredményeképpen nem állt elő hiány 2013-ban, sőt a 2014. évet is pénzügyileg ugyan *stabilan*, de a *részmunkaidős dolgozók túlsúlyával*, üzemeltetési és szakmai *feladatainak minimális szinten* tartásával éli meg az intézmény.¹²

A 2013. évi Intézkedési és átszervezési tervet (ELTE/4863/1/2013 T-106) főigazgatói hatáskörben ugyanis módosítva hajtotta végre az EK. Ennek eredményeképpen a költségcsökkentést dolgozók elbocsátásával valósították meg. Míg 2009-ben 77 (ebből 71 teljes munkaidős), úgy 2013. június 30-ra 52 (ebből 29 teljes munkaidős) munkatársi létszámot számlált az intézmény. Az eredeti átszervezési terv főigazgatói hatáskörben való változtatásának indokát abban jelölte meg Szögi László akkori főigazgató, hogy minél nagyobb munkatársi gárdát megtarthasson az EK. Összesen 12 dolgozó munkaviszonyát szüntették meg (ebből 3 fő próbaidős), 6 fő garantált összegben felüli bérét csökkentették, 7 főnél pótlékot vontak meg (csoportvezetők, osztályvezető-helyettesek, gyakorlatvezetők), és a tervezettnél jelentősebb számú teljes állású munkatárs, 26 fő munkaidejét csökkentették, mellyel 3 fő státuszát mentették meg.

Fontos kihangsúlyozni, hogy egy könyvtár *nem önfenntartó és profittermelő vállalkozás*, lehetőségei korlátozottak, saját bevételét csak egy bizonyos határon belül képes növelni. A bemutatott körülmények között a *civil források* igénybevételére, a napi működés segítésére fokozni kell tehát a könyvtárhoz kapcsolódó alapítvány – azaz a külső források bevonásának – tevékenységét.

11 Kiszl Péter, Pályázat az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára főigazgatói munkakörének betöltésére, 2013–2018. Azonosító: ELTE/7416. Budapest, 2013. augusztus. 18.

12 Kálóczi Katalin megbízott főigazgató és Galambosné Palcsó Györgyi gazdasági vezető szíves tájékoztatása alapján.

Egyetemi Könyvtárért Alapítvány

A 2005-ben létrejött Egyetemi Könyvtárért Alapítvány alapító okiratában megfogalmazott célja *„az ELTE Egyetemi Könyvtár rendeltetésével összhangban a könyvtár szellemiségének fejlesztése, technikai színvonalának korszerűsítése, állományának védelme és gondozása, szolgáltatásainak bővítése, minőségi emelése, közönség- és partnerkapcsolatainak ápolása, továbbfejlesztése, értékeinek megismertetése mindazoknak a támogatóknak a felkutatása révén is, akik egyetértenek a cél fontosságával és saját eszközeikkel hajlandók segíteni azok teljesülését.”*

Szervezet és működés

Petrovics Mária alapító döntése nyomán az alapítvány 2012-ben megújult *kuratóriuma*:

- Kiszl Péter, a BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének igazgatója (elnök);¹³
- Szögi László, az EK leköszönt főigazgatója;
- Szalay Krisztián, a GMF Kontrolling Önálló Osztály vezetője (2014 augusztusától a BTK Gazdasági és Üzemeltetési Hivatalának vezetője);
- Rádai Mihály Kossuth-díjas filmrendező, operatőr, városvédő;
- Wohlmuth István, Belváros-Lipótváros Önkormányzata Kulturális Bizottságának elnöke (2014 őszétől kulturális tanácsnok).

Az alapítvány működésének adminisztratív hátterét – Szögi László főigazgató, majd Kálóczi Katalin megbízott főigazgató jóvoltából – az EK főigazgatói titkársága biztosítja.

Az alapítvány munkáját számos *önkéntes* segíti, közülük is ki kell emelnünk a következő kollégákat:

- Acsai János (EK Főigazgatói titkárság);
- Boros Tibor (ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet);
- Galambosné Palcsó Györgyi (EK Gazdasági és üzemeltetési osztály);
- Gulyás Katalin (EK Közönségszolgálati osztály);
- Knapp Éva (EK Főigazgatói kabinet);
- Varga Klára (EK Informatikai és fejlesztési osztály).

---

13 Kiszl Péter főigazgatói pályázatában megfogalmazott célja, hogy *„az Egyetem könyvtári rendszerének ékköve, az Egyetemi Könyvtár integrált közgyűjteményként (könyvtári, múzeumi és levéltári szerepben egyaránt) multifunkciós szolgáltatásaival – kihasználva épületéből és annak elhelyezkedéséből fakadó előnyeit – nyüzsgő és folyamatosan lüktető, kampuszokon átívelő, belvárosi közösségi helyé, kulturális, idegenforgalmi központtá és oktatói-hallgatói centrummá váljon. Hagyományosan megtartva, de jelentősen modernizálva régi könyves állományából eredő kutatókönyvtári és érték-közvetítő jellegét, szervezve és koordinálva az Egyetemi Könyvtári Szolgálat működését, kielégítve a karok vonatkozó igényeit, bizonyítva tudásközpontként kiérdemelt hasznosságát, fokozva az Egyetem versenyképességét.”* (22-23.)

Főbb adatok:

- Székhely: 1053 Budapest, Ferenciek tere 6.
- Telefonszám: (+36 1) 4116739
- E-mail: alapitvany@lib.elte.hu
- Honlap: www.konyvtar.elte.hu/alapitvany
- Adószám: 18121362-1-41
- Számlaszám: 12010532-00120645-00100003
- Megyei nyilvántartási szám: 9792/2013.
- Országos nyilvántartásbeli azonosító: 609/2006.
- Eljárt bíróság neve: Fővárosi Törvényszék
- Határozat száma: 60048/2006.4

Források és eredmények

Az alapítvány által az elmúlt két esztendőben elnyert *pályázati támogatások* időrendben:

TÁMOP-3.2.4-09/1/KMR-2010-0021

A középiskolások számára kiírt „Így olvasunk mi/ma” pályázat nyertesi részére díjak biztosítása.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata (2012)

Régóta fennálló hiányt pótol a könyvtárról megjelentetett 16 oldalas színes, kétnyelvű ismertető kiadvány, mely az elnyert támogatás segítségével valósult meg.

NEA-KK-12-SZ-1076

A Ráhangolás Program bevezetése az Egyetemi Könyvtárban című pályázatunk 744.150 Ft támogatás kapott. A projekt révén olyan eredményeket értünk el, amelyek a megváltozott munkaképességű fiatalok képzésével foglalkozó intézményekkel történő együttműködést és az Egyetemi Könyvtár oktató, fejlesztő, segítő, illetve esélyegyenlőséget és akadálymentességet szolgáló tevékenységeit biztosítják.

Ennek keretében együttműködési megállapodást kötöttünk a Dr. Török Béla Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és Diákotthonnal. A két intézmény vállalta a hallássérült fiataloknak szóló, hosszútávra tervezett keretrendszer kidolgozását, amellyel a könyvtári munkakörökben történő elhelyezkedésüket segítik. A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Non-profit Közhasznú Kft. mentora szakmai segítséget nyújtott a pályázat elkészítéséhez.

A három intézmény együttműködésével elkészült a pályázatban vállaltak szerint a Gyakorlati Hely Program (GYHP) és a Munkahely Látogatás Program (MLP), melyek keretében öt, hallássérültek által is ellátható könyvtárosi munkakört dolgoztunk ki: könyvkötő, restaurátor, feldolgozó könyvtáros: könyv- és folyóirat, feldolgozó könyvtáros, régi könyv, e-tájékoztató könyvtáros.

A GYHP fő célja, hogy a tanulók megismerjék egy könyvtár működését. Fontos szempont a munkavállalásra való felkészítés, a konkrét munkahelyi tapasztalatok szerzése, a munkahelyi beilleszkedés támogatása, a hallássérült fiatalok által betölthető könyvtári munkahelyek feltérképezésének segítése. A program időtartama 20 óra, melynek 65%-a az EK egyes osztályainak bemutatása, a különböző egységekben végzett munkafolyamatok megismerése és összefüggéseinek feltárása. A gyakorlati idő fennmaradó 35%-ában a választott szakmára vonatkozó speciális szakmai tudnivalókat ismerhetik meg a diákok.

A bemutatott öt szakmáról elkészült egy 8 perces rövidfilm, ami a Nonprofit Média Központ Alapítvánnyal való szerződéskötés eredményeként valósult meg. A film négy különböző verzióban tekinthető meg: (1) hanggal, (2) hanggal és jelnyelvi tolmácsolással, (3) hanggal és feliratozással, (4) hanggal, jelnyelvi tolmácsolással és felirattal.

A pályázatból informatikai eszközöket is beszereztünk, az elkészített filmeket a könyvtár látogatói helyben is megtekinthessék.

*NEA-KK-12-M-1520**

Az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány 2012. évi működési költségeinek támogatására 640.320 Ft-ot ítelt meg a Nemzeti Együtműködési Alap.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata (2013)

Az V. kerületi Önkormányzat jóvoltából (150.000 Ft) egy korszerű videokamerával és a hozzá tartozó memóriakártyával örökíthetjük meg rendezvényeinket.

*NEA-KK-13-M-1409**

Az alapítvány 2013. évi működési költségeinek támogatására 450.000 Ft-ot biztosított.

NKA és NEA-KK-13-SZ-0141

A pályázat lehetőséget teremtett arra, hogy megrendezhessük a Lábass Endre „Varázslók pálcája” beszélgetéssorozatának 3. évadját.¹⁴ A pályázatnak köszönhetően egyúttal korszerű hangosító berendezéssel szerelhettünk fel az Egyetemi Könyvtár díszter-

---

14 A rendezvény előtörténete: Az Egyetemi Könyvtárban 2011. május 24. – június 28. között „Varázslók pálcája” - Lábass Endre (a Könyvtár fantomja) tudós és művész barátait kérdezi címmel került sor egy 6 alkalomból álló beszélgetéssorozatra, melyet Lábass Endre, az Egyetemi Könyvtárral évtizedek óta szoros kapcsolatban álló festőművész-író folytatott művész és tudós barátaival. A programsorozat a TÁMOP 3.2.4/09/1-KMR-2010-0021 „Az ELTE könyvtár rendszerének komplex fejlesztése a könyvtárhasználat megkönnyítése érdekében” projekt olvasásnépszerűsítésre vonatkozó programpontjának keretében valósult meg. A célközönség a könyvtár olvasóin túl az irodalom és művészetek iránt érdeklődő szélesebb közönség volt. Ennek a 2011-es beszélgetéssorozatnak hat meghívott vendége Győre Balázs író; Szörényi László irodalomtörténész; Bíró Dániel egyiptológus, műfordító; Perczel Anna építész; Beer Iván, vallástörténész és Hadik András művészettörténész voltak.

mét. A projekt összköltsége 850.000 Ft volt. A 2013. október 11. – 2014. március 14. közötti időszak vendégei: Sugár János, szobrász; Bátki János (John Batki) író, vizuális művész, műfordító; Perényi Tamás, építész; Jász Attila, költő; Mándy Ivánné Dr. Simon Judit, fül-orr-gégész főorvos, Mándy Iván felesége; Lábás Zoltán, dízlettervező, képzőművész; Jánossy Lajos, újságíró, kritikus; Kósa Judit, Kokas Ignác festőművész felesége; Halas István, fotóművész; Döberei Dénes, táncművész, koreográfus.

NEA-KK-14-M-1342*

2014. évre vonatkozó működési támogatásra 900.000 Ft-ot használhatunk majd fel, amelyből továbbra is az Egyetemi Könyvtár fejlesztésén dolgozunk.

*A tárgyalt időszak működési támogatásaiból jellemzően a könyvelési, posta, adminisztrációs és egyéb kis összegű működési költségeket, valamint reprezentatív falinaptárak elkészítését, továbbá laptopok és kisösszegű számítástechnikai eszközök beszerzését valósítjuk meg.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata (2014)

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata „Újra kinyitja kapuit az Egyetemi Könyvtár” című tervezett rendezvényünket 80.000 Ft-tal, míg a „Rejtőzködő értékek az Egyetemi Könyvtárban – az Egyetemi Könyvtár turisztikai vonzerejének fokozása” témájú beadványunkat 150.000 Ft-tal támogatta, melyből nagyképernyős – az épületet és a gyűjtemény bemutatását segítő, valamint az aktuális információkat közvetítő – televíziót vásárolunk a könyvtár aulájába.

Az utóbbi időben egyre jelentősebbé válnak a különböző nagyságrendű magán és céges *adományok*, illetve a *könyv örökbefogadásokból* származó bevételek, ezúton is köszönjük támogatóinknak:

A beszélgetéssorozat folytatódott intézményünkben a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával és 2012. október 15. – 2013. március 1. között megvalósítottuk a 2. évadot is. Akkor meghívott vendégeink voltak (a rendezvények sorrendjében): Várnagy Tibor, képzőművész; Villányi László, József Attila-díjas költő; Ertsey Attila, építész; Kathy-Horváth Lajos, hegedűművész, zeneszerző; Püskösti Árpád, író, újságíró, szociológus; Fogarassy Miklós, író, könyvtáros és műkritikus; Nagy József, táncművész és koreográfus; Tolnai Ottó, Kossuth-díjas vajdasági költő, író, műkritikus és műfordító.

A beszélgetések házigazdája a 2011-ben József Attila díjjal kitüntetett Lábass Endre 1982-ben végzett a Magyar Képzőművészeti Főiskola festő szakán, mesterei Kokas Ignác, Dienes Gábor voltak. Álmodat, szellemeket megjelenítő festményeivel számos egyéni, illetve csoportos kiállításon szerepelt, művei több közgyűjteményben is helyet kaptak. Irodalmi műveit és számos kiállításon szereplő fotóit áthatja a főváros tárgyi és humán értékei iránti érzékeny kötődés, amit 1994-ben Budapestért-díjjal ismert el a főváros. Hosszú ideje jelennek meg brit irodalomtörténeti publikációi, ezen kívül számos különleges kulturális esemény (Házszínház, Brit olvasónaplók a Füst-antikváriumban) szervezője.

- Adonyi Ágnes
- Anonym
- Infodok Kft.
- László Erzsébet
- Mádl Ferenc
- Máté András
- Patkósné Tóth Zsuzsa
- Vincze Erika

Közhasznú besorolásunknál fogva említést kell tenni a *személyi jövedelemadó 1%-ból* 2011-ben 62.000 Ft, 2012-ben 102.000 Ft, 2013-ban 63.940 Ft, 2014-ben 81.546 Ft összegekről. Az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány (EKA) – tevékenységének hatékonyabbá tétele érdekében – *intenzív együttműködést* folytat az *ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetével* (KITI). Ennek hozadéka, hogy 2014 márciusától 2014 májusáig – informatikus könyvtáros mesterszakos hallgatók (Bácsi Fanni Ágnes, Baliga Violetta Lilla, Barton Dávid, Gujzer Zsuzsanna, Peresztegi Krisztina, Szarka Beáta) bevonásával, a BMA-IKTD-413 Projektmunka című gyakorlati foglalkozás részeként – önálló standot helyeztünk el és működtetünk az EK aulájában. A rendhagyó kezdeménnyezéssel az EKA céljainak népszerűsítését és támogatóinak gyarapodását kívántuk előmozdítani, különösen a személyi jövedelemadó 1%-os felajánlásainak tekintetében.

Az EK és az EKA kiadványait, valamint a hallgatók által készített totót (a helyes kitöltők között egyetemtörténeti köteteket sorsoltak ki), 1%-os szóróanyagokat stb. tartalmazó, roll-up-pal kiegészített promóciós asztal első alkalommal a 2014. március 5-én megtartott – már érintett – „Hagyományok és kihívások III.” című EKSZ szakmai napon debütált, ahol rögtön komoly érdeklődés övezte megjelenését. A program keretei között a későbbiekben – egészen 2014. május 13-ig – összesen 66 órányi ügyeleti időt töltött el négy hallgató az EK aulájában, megszólítva az oda betérőket. A személyes jelenlétet a hallgatók igyekeztek a könyvtár nyitvatartási idejének olyan periódusaira időzíteni, amikor a legtöbb olvasó fordul meg az épületben, illetve a május 20-i adóbevallási határidőhöz közeledve egyre sűrűsödtek az alkalmak (1. ábra).

Az EK és az EKA tevékenysége mentén, a 2012/2013. tanév tavaszi félévében is a társadalmi felelősségvállalás (CSR) köré szerveződött az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetében Boros Tibor által meghirdetett Projektmunka című kurzus. A megvitatott témakörök:

- jogi környezet feltérképezése;
- bevonható partner intézmények, lehetséges támogatók felkutatása;
- más könyvtárak, közintézmények (versenytársak) jó gyakorlatának elemzése;
- forgatókönyv, cselekvési/intézkedési terv készítése;
- kommunikációs terv elemei.

1. ábra

Az ELTE BTK informatikus könyvtáros hallgatói által – projektmunka keretében – 2014 tavaszán létrehozott és működtetett 1%-os alapítványi kampánystand az Egyetemi Könyvtárban

Tárgyi eszközök	Kiadványok	Események	HR-fejlesztés
díszterem hangosítása keverőpulttal videokamera (memóriakártyával, állvánnyal) számítástechnikai berendezések (számítógépek, monitorok, tabletek, kiegészítő perifériák, szoftverek stb.) nagyképernyős televízió	Egyetemi Könyvtár Évkönyvei (XIV-XV. összevont kötet és XVI. kötet) régi könyvek restaurálása reprezentatív falinaptárak többnyelvű könyvtárismertető broszúra szóróanyagok roll-up	tematikus kiállítások (pl. Vincze Erika tipográfus) könyvbemutatók (pl. évkönyvek) koncertek (pl. Capella Silentium, La Caffettiera Stioppeta, Tavasz nőikar) Lábassbeszélgetéssorozat Egyetemi Könyvtár rendezvényein való aktív közreműködés (pl. Múzeumok Éjszakája, Kulturális Örökség Napja)	képzések, tanfolyamok finanszírozása az EK dolgozói és önkéntesei számára

Folyamatos alapítványi működéshez szükséges források megteremtése

2. ábra

Az Egyetemi Könyvtárért Alapítvány 2012-2014. közötti könyvtári támogató tevékenysége

Közleményemben – a terjedelmi korlátokhoz igazodva – igyekeztem röviden rávilágítani a megújult kuratórium működését felölelő rövid időszak Egyetemi Könyvtárát segítő alapítványi munkájának eredményeire (a legfontosabbakat ezek közül a 2. ábra jeleníti meg). Tettem ezt azért, illetve nem titkoltan annak is reményt adva, hogy – az időnként

borús helyzetkép ellenére – az Egyetemi Könyvtár növekedési pályára állítása nem is olyan sokára, a közeli jövőben bekövetkezik: „*Ha az ELTE Trefort kerti kampuszáról indulva az Unger-házon át kilépünk a Reáltanoda utcára és folytatjuk utunkat a Ferenciek tere sarkán álló könyvtárpalota felé, két épület biztosan a szemünkbe ötlik: az enyészetre hagyományozott Kincsem-palota a jobb oldalon, s majdnem szemben, riasztó kontrasztként az MTA Rényi Alfréd Matematikai Intézetének szépen felújított otthona. Az ember önkéntelenül is áttér az utcának erre a boldogabbik oldalára, s inkább onnan szemléli az omladozó homlokzatú, hálóval takart házat. Aztán csak néhány lépés és máris e két élmény vegyülékével találkozhatunk az Egyetemi Könyvtár épületének Reáltanoda utcai frontján. Az impozáns épület látványa a szűk utcában nem érvényesül, az eső, a hó, az autóforgalom kártevői alig néhány évvel a teljes külső felújítás után már kitörölhetetlen jeleket hagytak a szürkülő falakon. A rendszeresen erre járók megszokták a mindig zárva tartott, belülről vasspalettákkal fedett hatalmas ablakok látványát, amelyek a legnagyobb nyári hőség idején sem nyílnak ki a magasföldszinten. Pedig a poros ablakok mögött példás rendben sorakozó kötetfolyamokat, zöldszínű polcokat, többszintes, zezzugos tereket pillanthatnának meg, amelyek Európa egyik legegységibb, legmozgalmasabb sorsú periodika gyűjteményét őrzik. A jelenleg több mint negyedmillió kötet némely darabja már a 17. században útra kelt, hogy sok viszontagság után jelenlegi helyére érkezzen, s még most sem lehet biztos abban, hogy végképp révbe jutott.*”¹⁵

---

15 PÁLFI ÉVA, *A folyóiratok titkos élete, Az Egyetemi Könyvtár periodika gyűjteménye* = Szögi László (szerk.), *Az Egyetemi Könyvtár évkönyvei – Annales Bibliothecae Universitatis de Rolando Eötvös nominatae*, 16(2013), 299.